

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ A1 VE A2 DÜZEYİ DERS KİTAPLARININ TANINMIŞ KİŞİLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

**Kelime Erdal¹, Aise Saitoglou², Emine Koyuncu³, Gülşah Gölen⁴,
Kübra Nur Ünlüsoy⁵, Raziye Deveci⁶, Rümeyşa Coşkun⁷, Sıla Türkay Yavuzel⁸, Tarık Uçar⁹**

Öz

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde başlıca gereçlerden biri ders kitaplarıdır. Kitaplar, öğretmen ve öğrencilere yol göstermesi, planlı ders işlenmesine yardımcı olması, diğer araç ve gereçlere göre daha ulaşılabilir olması gibi birçok nedenden ötürü, derslerde sıklıkla kullanılmaktadır. Yabancılar Türkçe öğretiminde yararlanılan kitapların içerik, sunum, görseller, öğrenci seviyesine uygunluk, kullanılabilirlik, ilgi çekme, öğrenimi kolaylaştırma gibi birçok açıdan işlevsel niteliklere sahip olmasının önemli olduğu söylenebilir. Ders kitaplarında, halka mal olmuş ünlü kişilerin yer alması, dili öğrenenler açısından günlük hayata uygulanabilir ve ilgi çekici bakış açıları oluşturabilir. Bu tanınmış kişiler öğretilen dilin konuşulduğu ülkede yaşayan ünlüler olabileceği gibi farklı milletlere mensup tanınmış kişiler de olabilir.

Bu çalışmada, doküman analizi yapılarak Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 ders kitaplarında yer verilen ünlü kişiler, ünlü oldukları alanlara göre sınıflandırılmış ve betimlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada, A1 ve A2 düzeyleri ders kitaplarındaki görseller, etkinlikler ve okuma parçaları kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlardan hareketle söz konusu ders kitaplarında yer verilen tanınmış kişilerin görsel, etkinlik, okuma parçaları içinde kullanımıyla ilgili sonuçlara varılmış, önerilerde bulunulmuştur.

¹Doç. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, kelime@uludag.edu.tr

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı, ayse_s.o94@hotmail.com

³Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı, e.kyuncu@gmail.com

⁴Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı, gulsah92tasyurt@gmail.com

⁵Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı, damlakubra9@gmail.com

⁶Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı, raziyedeveci09@gmail.com

⁷Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı, rmysackn@gmail.com

⁸Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı, turkaysila@gmail.com

⁹Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı, tarkucar@yahoo.com

Anahtar sözcükler: Türkçe öğretimi, Yabancılara Türkçe öğretimi, ders kitapları, kültür aktarımı, tanınmış kişiler

TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE THE STUDY OF A1 AND A2 LEVEL COURSE BOOKS IN TERMS OF WELL-KNOWN PEOPLE

Abstract

One of the main tools in teaching Turkish as a foreign language is textbooks. Books are often used in lessons for many reasons, such as being guided by teachers and students, helping to plan a lesson, and being more accessible than other tools and materials. It can be said that it is important that the books used in foreign language teaching of foreign languages have many functional qualities such as content, presentation, visualization, suitability to student level, usefulness, interest, facilitation of learning. In the textbooks, the presence of famous people in public can be applied to daily life in terms of language learners, and they can create interesting perspectives. These well-known people may be prominent people living in the country where the language is spoken, or well-known people belonging to different nations.

In this study, the famous people who were included in the A1 and A2 textbooks for foreigners by carrying out document analysis were classified and tried to be classified according to their famous areas. In the research, the visuals, activities and reading parts of the A1 and A2 level textbooks were used. Based on the results obtained, the results related to the use of the well-known people in the textbooks in the visual, activity, reading part have been reached and suggestions have been made.

Keywords: Teaching Turkish, Teaching Turkish with foreigners, textbooks, culture transfer, well-known people

Yöntem

Araştırmada, Gazi, Yeni Hitit, Yunus Emre ve İstanbul Tömer ders kitapları, doküman analizi yöntemiyle incelenmiş, Türk ve Dünya Tarihi için önemli kişiler, sporcular, şair ve yazarlar, müzisyenler, sinema ve tiyatro sanatçıları başlıklarına göre sınıflandırılmıştır. “Doküman analizi, araştırılan olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Eğitimle ilgili araştırmalarda müfredat programları, okul içi ve okul dışı yazışmalar, toplantı tutanakları, ders kitapları, öğrenci kayıtları, öğretmen ve öğrenci el kitapları, ders ve ünite planları vb. dokümanlar kullanılabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 187).

Giriş

Türkçe, dünya dilleri arasındaki resmi dil sıralamasında UNESCO’nun 1980 yılında yaptığı tespitlere göre dünyada en çok konuşulan beşinci, ana dil sıralamasında üçüncü dildir. Yapılan çalışmalar da Türkçe’nin günümüzde üç yüz milyonun üzerinde konuşanın olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Türkçe Çin’den Orta Avrupa’ya, Balkanlara,

Afrika'dan Amerika'ya, Orta Doğu'dan Avustralya'ya uzanan sınırlar içinde öğrenilmeye ve öğretilmeye çalışılmaktadır (Barın ve Güzel, 2016: 12).

Yabancı dil öğrenimi, kişinin ana dili dışında başka bir dil ve kültürle tanışması demektir (Barın, 2004: 20). Yabancı dil öğretimini ve aynı zamanda kültür öğretimini görsel ve metinsel unsurlarla sağlayan temel araç ise ders kitaplarıdır. Ders kitaplarının nitelikli olması eğitim-öğretim sürecinin en önemli gereklerinden biridir (Tok, 2013: 250). Türk dilinin ve Türk kültürünün yabancılara aktarımında en önemli unsurlardan birinin ders kitapları olduğu, yabancılara Türkçe öğretim alanının son yıllarda önem kazandığı düşünüldüğünde ders kitaplarının gelişim gösterebilmesi için kitaplarla ilgili bilimsel çalışmaların ve içerik analizlerinin yapılması büyük önem arz etmektedir. Avrupa Ortak Diller Başvuru Metninde ders kitaplarında yer alacak metinlerin, etkinliklerin, sözcüklerin ve dilbilgisel formların seçimi ve sıralanması konularında somut ve ayrıntılı kararlar alınması, kitapta sunulan öğretim malzemesinin öğrenci tarafından sınıf içi, bireysel iş ve etkinliklerde kullanımı konusunda ayrıntılı açıklama ve komutlar verilmesi gerektiği belirtilir (Tok, 2013: 250-251). Bu bilgilerden hareketle Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak materyallerden belki de en önemlisi olan kitapların içerik, sunum, görseller, öğrenci seviyesine uygunluk, kullanışlılık, ilgi çekme, öğrenimi kolaylaştırma gibi birçok açıdan işlevsel niteliklere sahip olmasının çok önemli olduğu söylenebilir (Gün, Akkaya ve Kara, 2014: 4-5). Ders kitaplarını hazırlayanların kitaplarda yer alacak metinlerin, etkinliklerin ve sözcüklerin seçimine ve sıralanmasına dikkat etmelerini, kitapta sunulan öğretim malzemesinin öğrenci tarafından sınıf içi ve bireysel iş ve etkinliklerde kullanımı konusunda ayrıntılı açıklama ve komutlar vermeleri gerektiği belirtilir (MEB, 2012).

Her toplumda edebiyat, sanat, tarih, fen bilimleri, matematik vb. alanlarda ön plana çıkarak o alandaki yeteneğini ve bilgisini kanıtlamış, herkesçe tanınan kişiler bulunmaktadır. Bu kişiler; ortaya koydukları buluşlarla, mesleki yetenekleriyle, içinde buldukları toplumu temsil eden milli ve kültürel donanımlarıyla, kendi alanlarında sahip oldukları bilgi hazinesiyle, karakterleriyle, toplumun bakış açısını ve düşüncelerini yönlendiren kişiler olmuşlardır. Dolayısıyla, her toplumun kendi içinde yetiştirdiği ve dünyaca tanınmış kişiler aracılığıyla verilecek dil eğitiminin de önemi büyüktür. Farklı beceri alanlarında bu kişilere ait bilgi ve görsel aktarımının yapılması, hem kültürel anlamda hızlı bir gelişimi hem de öğretiminin verilmesi istenen dil bilgisi konularında ilgi çekicilik düzeyinin artmasını sağlayacaktır.

Öğrencilerden bazılarının ilk kez ders kitapları aracılığıyla Türk dili ve kültürüyle karşılaştıkları düşünüldüğünde, kitaplarda doğru kültür öğeleri kullanmanın önemi anlaşılmaktadır. Ders kitaplarında yer alan ünlü kişilerin de toplumsal yahut evrensel kültür öğelerini yansıttığı, kültürel öğeler taşıyorlarsa bile en azından ünlü oldukları toplumun bazı kesimlerince kabul gördükleri söylenebilir.

Türk ve Dünya Tarihi için Önemli Kişiler

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabında “Albert Einstein’ın görseli yanında “Benim Adım Albert Einstein. Ben Almanyalıyım ve Almanım.” (Ed. F. Aslan, 2012: 11). gibi bilgiler verilmiştir. Burada millete odaklanılmış, hangi alanda başarılı olarak ünlü olduğu belirtilmemiştir.

Yedi İklim A1 ders kitabı 66. sayfadaki “Bakalım, İnceleyelim” kısmında yer alan kâğıt paraların üzerinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün; matematik alanında önemli bir bilim adamı olan Prof. Dr. Cahit Arf'ın ve ünlü bilim tarihçisi Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'nın görsellerine yer verilmiştir.

Gazi Tömer A1 ders kitabının 3. ünitesinin 59. sayfasında bulunan dinleme metninde Osmanlı padişahlarından Genç Osman'ın hayatını konu alan bir oyuna gitmek isteyen Martina ve Ece adlı iki arkadaşın diyaloguna yer verilmiştir. Diyalogda, “Ece ben bu oyunu çok merak ediyorum. Konusu çok ilginç. Genç bir ..... hayatını anlatıyor.” ve “Evet, ...merak ediyorum. “Genç Osman” oyununun adını çok duydum. Yerimiz de çok iyi. Sahneye yakın oturacağız. ....sıradayız. Koltuk numaralarımız 7 ve 8.” ifadelerine yer verilmiştir. Metin, “Devlet Tiyatroları Genç Osman Oyunu...” açıklamasıyla birlikte verilen bir fotoğraf ile desteklenmiştir. 5. ünitenin 82. sayfasında yer alan “Anıtkabir Ziyareti” adlı metin, turistler ve turist rehberi arasında geçen bir diyalog metnidir. Anıtkabir'in tanıtıldığı metinde, “Burası Anıtkabir'in girişi”, “Burada birçok müze ile Atatürk'ün anıtmezarı var” ve “Atatürk'ün kabri soldaki tarihi binada mı?” ifadeleri yer almaktadır. Metinde Atatürk ile ilgili başka bir bilgiye yer verilmemiştir. Aynı sayfada yer alan anlama etkinliğinin ilk sorusu, “Atatürk'ün kabri nerededir?” şeklindedir. Sayfa 83'te yer alan anlama etkinliğinin devamında metni anlama düzeyini ölçmek amacıyla çoktan seçmeli sorulara yer verilmiştir. 96. sayfada yer alan “Kutlama Mesajları” adlı metinde “29 Ekim Cumhuriyet Bayramımız Kutlu Olsun.” ifadeli bir kutlama kartı görseli bulunmaktadır. Kartın tasarımında Atatürk'ün fotoğrafına yer verilmiştir. Kitabın 76. sayfasında “Sabiha Gökçen” başlıklı bir okuma metni yer almaktadır. Metinde Sabiha Gökçen'in Türkiye'nin ve dünyanın ilk askerî kadın pilotu olduğundan, Atatürk'ün manevi kızı olduğundan ve onu her alanda desteklediğinden, Sabiha Gökçen'in başarılarından ve İstanbul'un ikinci büyük havalimanının onun adını taşımakta olduğundan söz edilmektedir. Metni desteklemek amacıyla Sabiha Gökçen ve Atatürk'ün fotoğraflarına yer verilmiştir. 77. sayfadaki anlama etkinliğinde “Sabiha Gökçen'in mesleği nedir? Sabiha Gökçen Atatürk'ün hangi düşüncesini kanıtlar?” gibi sorular yer almaktadır.

Gazi Tömer A2 ders kitabının 5. ünitesinin 77. sayfasında konuşma etkinliği kapsamında bir diyalog metni yer almaktadır. Yiğit ve babası Mehmet Bey arasında geçen metinde Pisagor, Newton ve Harezmi hakkında bazı bilgiler yer almaktadır. Metinde, “Evrenin hakimi sayılardır. Sayılar evreni yönetiyor.” sözünün Pisagor'a ait olduğu ve Pisagor'un çarpım tablosunu bulduğu, “sıfır” rakamını bulan kişinin Harezmi olduğu ve Harezmi'nin aynı zamanda coğrafya ve astronomi âlimi olduğu, Newton'un “yer çekimi yasası”nı bulan kişi olduğu belirtilmiştir. Metni desteklemek amacıyla Pisagor, Harezmi ve Newton'a ait görseller kullanılmıştır.

Yeni Hitit 1 ders kitabındaki “Zaman Geçiyor” adlı 4. ünitenin 44. sayfasındaki alıştırma, Kristof Kolomb'un fotoğrafına yer verilerek “Amerika'yı kim keşfetti?” sorusu sorulmuştur. Medya adlı 10. ünitenin 123. sayfasındaki bir alıştırma ise Gutenberg, Barid ve Enrico Coruso gibi mucitlere ve buluşlarına yer verilerek eşleştirme çalışması yapılmıştır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabının 2. ünitesinin kapağında “Fatih Sultan Mehmet, Orhan Pamuk, Guglielmo Marconi, Graham Bell” gibi dünyaca ünlü kişilere yer verilmiştir. Kitabın 24. sayfasında ünlüler baz alınarak üç etkinlik hazırlanmıştır. Bu

etkinliklerde ünlülerin hangi alanlarda başarılı olduklarına ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Seçilen ünlüler, çoğunlukla dünya çapında bilinen kişilerdir. Bu kişiler: Thomas Edison, Graham Bell, Orhan Pamuk, Christoph Colomb, Osman Bey, Neil Armstrong, Yavuz Sultan Selim, John Logie Baird, Wilhelm Röntgen, Galileo'dur. 26. sayfada “Fatih Sultan Mehmet, Guglielmo Marconi, Orhan Pamuk” gibi ünlü kişilerin bilinen başarılarından bahseden bir dinleme metni oluşturulmuştur. 27. sayfadaki okuma metninde ilk roman yazarı Cervantes’e ve Don Kişot’un ünlü kahramanları “Alonso ve Sancho Panza”ya yer verilmiştir. Sayfa 34’te, “İlk Uçan İnsanlar” adlı okuma metninde “Türk ve dünya tarihinin en önemli kişilerinden biridir.” diyerek Hezarfen Ahmet Çelebi’den ve uçağın yaratıcıları Wilbur ve Orville Wright kardeşlerden bahsedilmiştir. Dil bilgisi öğretimine yönelik oluşturulmuş etkinlikte, “türkiye’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’tür.” biçiminde yazım yanlışı bulunan tümce verilmiş, öğrencilerden büyük harfleri bulması istenmiştir.

Yedi İklim A1 kitabı 66. sayfada Yunus Emre'nin görseline, 70. sayfada Nene Hatun'un ismine, 91. sayfada Hacı Bayram Veli'nin ismine ve türbesinin görseline yer verilmiştir. 94. sayfadaki “Serbest Okuma” kısmında Hacı Bayram Veli'nin sözlerine yer verilmiştir ancak sözlerin yanında verilen görselde Hacı Bektaş Veli'nin heykeli bulunmaktadır. Yabancılarla Türkçe öğretmek için hazırlanan ders kitaplarında yazı ve resim arasında uyumsuzluk bulunmamalıdır. Kitabın 21. Sayfasında yer alan “Dinleyelim, Eşleştirelim” kısmında; Hacı Bektaş-ı Veli ve Yunus Emre gibi ünlü Türk tasavvufçularının heykellerinin fotoğraflarına ve onların yaşadıkları şehirlerle ilgili bir eşleştirmeye, “İşaretleyelim” kısmındaki doğru-yanlış etkinliğinde ise hayatlarıyla ilgili ayrıntılara yer verilmiştir. 21. sayfadaki “Dinleyelim, Eşleştirelim” kısmında Mimar Sinan’ın heykelinin fotoğrafına ve onun yaşadığı şehirle ilgili bir eşleştirmeye, “İşaretleyelim” kısmındaki doğru-yanlış etkinliğinde ise hayatıyla ilgili ayrıntılara yer verilmiştir.

İstanbul A2 kitabının 55. sayfasında Nasrettin Hoca'nın bir fıkrası verilmiş ve öğrencilerden, fıkrayı yeniden yazmaları istenmiştir. Yedi İklim A1 kitabının 21. sayfasındaki “Eşleştirelim” kısmında fıkralarıyla tanınan Nasreddin Hoca'nın heykeliyle ve onun yaşadığı şehirle ilgili bir eşleştirmeye, “İşaretleyelim” kısmındaki doğru-yanlış etkinliğinde ise hayatıyla ilgili durumlara yer verilmiştir. 127. sayfadaki “Dinleyelim, Tamamlayalım, Cevaplayalım” kısmında Nasreddin Hoca’yı simgeleyen bir çizime yer verilmiştir. 158. Sayfadaki “Dinleyelim, Cevaplayalım” kısmında Nasrettin Hoca’yı simgeleyen iki çizim bulunmaktadır.

Gazi Tömer A2 ders kitabının 4. ünitesinin 64. sayfasında bulunan yazma etkinliğinde Nasrettin Hoca'nın “Kazan Doğurdu” adlı fıkrasına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden fıkradaki boşluklara uygun kelimeleri yazmaları istenmektedir. Metni desteklemek amacıyla bir görsel kullanılmıştır. Görselde Nasrettin Hoca ve komşusu tasvir edilmiştir. Nasrettin Hoca, Türk kültürünün önemli kişiliklerinden biridir. Yaşam tarzı, fikirleri, birey ve toplum görüşü ve mizah anlayışı ile Türk kültürü sınırlarını aşarak Türk mirası değerine yükselebilmüş bir kişiliktir (Erdal, G. ve Erdal, K. 2017: 88). Kültürümüzün önemli bir değeri olan Nasrettin Hoca ile ilgili olarak ders kitaplarında yer alan görsellerin daha özenli olması ve halkın hafızasında yer etmiş izlenimle uyumlu olması önemlidir.

Sporcular

Popüler kültür, insan hayatını etkileyen önemli faktörlerden biridir. Popüler kültürün içinde yer alan çeşitli alanlarda tanınmış isimlerin ortaya koydukları yapıtlar ve düşünce sistemleri toplumu etkilemektedir. Özellikle spor ve sporcular geniş halk kitlelerine ulaşabilmektedir. Toplumumuzda spor dalları arasında ilk sırayı futbolun alışından hareketle; “İnsanların futbol karşılaşmalarına duydukları ilgi, en önemli sosyal, siyasal ve ekonomik sorunların önüne geçebilmektedir” (Şentürk, 2007: 35).

Yabancılar için Türkçe ders kitaplarına bakıldığında, çoğunlukla Türk sporcular olmak üzere pek çok yerli ve yabancı sporcuya yer verildiği görülmektedir. Yedi İklim A1 ders kitabının 126. sayfasındaki “Okuyalım, Cevaplayalım” kısmında Dünya Motosiklet Şampiyonu Kenan Sofuoğlu ile ilgili bir metne ve görsele yer verilmiştir. 133. sayfadaki “Seçelim, Tamamlayalım” kısmında yer alan boşluk doldurma etkinliğinde Kenyalı Atlet David Lekuta Rudisha’ya ait bir görsele, ABD’li yüzücü Michael Phelps’in ismine ve kendisine ait bir görsele yer verilmiştir. Kitabın 14. sayfasındaki “Okuyalım” ve “Eşleştirelim” kısımlarında futbolcu Arda Turan’ın kısa biyografisi ve görseli kullanılmıştır. 62. sayfadaki “Okuyalım, İşaretleyelim” kısmında Londra Olimpiyatları Tekvando Şampiyonu Servet Tazegül ile ilgili bir metin ve iki adet görsel bulunmaktadır. Servet Tazegül ile ilgili bir de doğru-yanlış etkinliği verilmiştir. 161. sayfadaki “Okuyalım, Sıralayalım” kısmında Everest Dağı’na ilk kez tırmanan Türk dağcı olan Ali Nasuh Mahruki’nin hayatına dair bir metin ve sıralama etkinliği bulunmaktadır. Kendisine ait bir tane de fotoğraf verilmiştir. 162. sayfadaki “Dinleyelim, İşaretleyelim” kısmında Teknik Direktör Şenol Güneş’in bir fotoğrafı ve onun hayatıyla ilgili doğru-yanlış etkinliği bulunmaktadır. 166. sayfadaki “Okuyalım, Cevaplayalım” kısmında Türkiye Ampute Millî Futbol Takımı ile ilgili bir metne, sorulara ve takım kadrosunun bir fotoğrafına yer verilmiştir.

Gazi Tömer A1 ders kitabının 6. ünitesinin 102. sayfasında yer alan konuşma etkinliğinde “Aşağıdaki spor dallarından hangisi ile uğraşıyorsunuz?” şeklinde bir soru sorulmuş ve etkinlikte on beş spor dalına yer verilmiş, bu spor dalları görsellerle desteklenmiştir. Spor dalları ile ilgili bölümlerin bir kısmında ünlü sporculara ait fotoğraflar kullanılmıştır. Basketbol dalında Boşnak asıllı Türk basketbolcu Emir Preldzic, tenis dalında Türk millî tenisçi İpek Soylu, buz pateninde ise ABD’li Evanlysacek’in fotoğrafları bulunmaktadır. Ancak bahsedilen ünlü sporcularla ilgili bir bilgi kitapta yer almamaktadır.

Gazi Tömer A2 ders kitabının 1. ünitesinin 16. sayfasında yer alan “Bir Köşe Yazısı” adlı metinde Türk Millî Bayan Voleybol Takımımız diğer adıyla Filenin Sultanlarının başarılarından söz edilmektedir. Metinde Filenin Sultanlarının 2003 yılında Avrupa ikincisi olduktan iki yıl sonra Akdeniz Oyunları’nda altın madalya kazanmasından ve 2012 yılında Avrupa şampiyonu olmasından bahsedilmiştir. Metni desteklemek için Türk Bayan Voleybol Takımına ait fotoğraflara yer verilmiştir. Kitabın 17. sayfasında yer alan konuşma etkinliği bölümünde, İlhan Güneş adında bir spor spikeri ve Türk futbolcu Arda Turan arasında geçen kurmaca bir diyalog metnine yer verilmiştir. Metni desteklemek amacıyla kullanılan görseller Türk spor spikeri Yasir Kaya’ya ve ünlü Türk futbolcu Arda Turan’a aittir. Metinde Arda Turan’ın Avrupa Şampiyonası maçlarında millî takım kadrosunda yer alması ile ilgili bilgilere

yer verilirken, Yasir Kaya ile ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiş, sadece görseli İlhan Güneş adı altında kullanılmıştır. Kitabın 18. sayfasında yer alan konuşma etkinliği bölümünde spor spikeri Şenol Ay ve futbolcu Fatih Türkoğlu adlı iki kişinin diyaloguna yer verilmiştir. Metin kurmacadır. Metni desteklemek amacıyla kullanılan görseller Türk spor spikeri Güntekin Onay'a ve Türk futbolcu Mehmet Topal'a aittir. Kitapta Güntekin Onay ve Mehmet Topal ile ilgili bir bilgi yer almamaktadır. 2. ünitenin 36. sayfasında yer alan eşleştirme etkinliğinde spor dalları ve görsellerin eşleştirilmesi istenmiştir. Kullanılan görsellerin bir kısmında ünlü sporcular yer almaktadır. Futbolda Brezilyalı futbolcu Alex, basketbol dalında Boşnak asıllı Türk basketbolcu Emir Preldzic, tenis dalında Rus tenisçi Maria Sharapova'nın fotoğrafları bulunmaktadır. Ünlü sporcularla ilgili bir bilgi yer almamaktadır.

Yeni Hitit 1 ders kitabındaki “Gelecek de Bir Gün Gelecek” adlı 7. ünitenin 86. sayfasındaki “İdoller, Hevesler” adlı okuma metninde Ronaldinho'nun yalnızca adı geçmektedir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabının 11. sayfasında İbrahim Kutluay'ın görseline yer verilmiş ve eşleştirme tekniği oluşturulmuştur. Eşleştirmenin maddelerinde “Benim Adım İbrahim Kutluay. Ben Türkiyeliyim ve Türküm.” gibi bilgiler verilmiştir. Yer verilen ünlülerin milletlerine odaklanılmış, hangi alanda başarılı olarak ünlü oldukları belirtilmemiştir.

Şair ve Yazarlar

Yedi İklim A1 ders kitabının 14. sayfasındaki “Okuyalım” ve “Eşleştirelim” kısımlarında Türk hikayeci Mustafa Kutlu'nun kısa biyografisine ve görseline yer verilmiştir. 21. sayfadaki “Dinleyelim”, 54. Sayfadaki “Okuyalım” kısmında; Oğuz Atay'a ait “Bir Bilim Adamının Romanı” adlı kitabın, Christy Brown'a ait “Sol Ayağım” adlı kitabın, Mevlânâ'ya ait “Mesnevi” adlı kitabın görsellerine ve kitaplarla ilgili kısa metinlere yer verilmiştir.

Gazi Tömer A1 ders kitabının 2. ünitesinin 30. sayfasında bulunan yazma etkinliğinde “Mutluluk Yolu” adlı kitabın yazarı olan Mehmet Yılmaz'ın adı geçmektedir. Etkinlikte Mehmet Yılmaz'a ait bir imza günü afişi düzenlenmiş ve öğrencilerden afişteki bilgilerden yararlanarak bazı soruları cevaplamaları istenmiştir. Afişte kullanılan görsel, yazar ve eser ile bağlantılı olmamakla birlikte eserin ismi de sadece “Mutluluk” olarak verilmiştir.

Gazi Tömer A2 ders kitabının 1. ünitesinin 8. sayfasında yer alan “Haberin Var mı?” adlı metinde ünlü yazar İhsan Oktay Anar'ın 2012 yılında basımı yapılan “Yedinci Gün” adlı kitabından bahsedilmiştir. Metni desteklemek amacıyla Anar'ın fotoğrafına ve “Yedinci Gün” adlı eserinin kapak fotoğraflarına yer verilmiştir. Aynı ünitenin 10. sayfasında yer alan konuşma etkinliği bölümünde kitapçıya gitmek için randevulaşan iki kişinin diyaloguna yer verilmiştir. Diyalogun bir kısmında “Ben de polisiye romanları çok severim. Dan Brown'un son kitabını merak ediyorum.” ifadesi yer almakta ve ABD'li yazar Dan Brown'un sadece adı geçmektedir. Son kitabının adı ise verilmemiştir.

Yeni Hitit 1 ders kitabındaki “Yolculuk” adlı 12. ünitenin 142. sayfasında bir dinleme metninde Nedim Gürsel, Jules Verne ve İbrahim Aygırcı'nın adlarının bulunduğu kitaplarının görsellerine yer verilmiştir. “Bürokrasi Her Yerde” adlı 6. ünitenin 78. Sayfasında Sholem Aleichem'in, Tevye ve Kızları romanının Damdaki Kemancı adıyla filme

uyarlanmasından bahsedilmiştir. Aynı sayfada Balzac'ın Vadideki Zambak romanından bahsedilmiştir. Romanın, evli bir kadın ve kendisinden çok daha genç bir adamla yaşadığı yasak aşkı konu aldığı belirtilmiştir. Yine aynı sayfada İran Şahı Rıza Pehlevi'nin taht ve aşk arasındaki seçimini anlatan Sürgündeki Prenses adlı masalın konusuna bir iki cümleyle değinilmiştir.

Müziyenler

Müzik, evrensel bir dildir ve o insanlar bilmedikleri bir dilde söylenen şarkıyı sözlerini anlamaları da beğenebilirler. Bu nedenle Türkçeyi öğrenmek isteyen yabancılara ulaşmada önemli ve ilk araçlardan biri müzik dinletmek ve müziyenlere yer vermektir.

Gazi Tömer A1 ders kitabının 1. ünitesinin 10. sayfasında yer alan “Ben Kimim?” adlı okuma metninde Tarkan ile ilgili kısa bir bölüm yer almaktadır. Tarkan'ın doğum yeri ve tarihi, İstanbul'da yaşadığı, annesinin Rize'de yaşadığı, babasının hayatta olmadığı, beş kardeşe sahip olduğu ve ünlü bir şarkıcı olduğu verilen bilgiler arasındadır. Metni desteklemek amacıyla Tarkan'ın bir fotoğrafı kullanılmıştır. 2. ünitenin 30. sayfasında bulunan yazma etkinliğinde şarkıcı Sezen Aksu'nun bir konseri için afiş düzenlemesi yapılmıştır. Kullanılan afişte Sezen Aksu'nun ismi geçmekte ve bir fotoğrafı yer almaktadır.

Gazi Tömer A2 kitabının 3. ünitesinin 43. sayfasında dinleme metni ile ilgili verilen etkinlikte çoktan seçmeli sorular bulunmaktadır. Etkinliğin “Düğünde hangi şarkıcı sahneye çıkmıştır?” şeklindeki üçüncü sorunun şıklarında Sezen Aksu, Işın Karaca ve Sertap Erener'in adları yer almaktadır. Kitabın 4. ünitesinin 68. sayfasında yer alan yazma etkinliğinde Neşet Ertaş hakkında verilen cümlelerin anlamlı bir şekilde sıralanması istenmiştir. Ertaş ile ilgili, 1938'de Kırşehir'de doğan ünlü bir Türk ozanı olduğu, saz çalmayı babasından öğrendiği, ünlü olmasını sağlayan ilk plağını 1950 yılında İstanbul'da yaptığı, UNESCO tarafından kendisine “Yaşayan Kültür Hazinesi Ödülü” verildiği ve yetmiş dört yaşında hayata veda ettiği şeklinde bilgilere yer verilmiştir. Etkinliği desteklemek amacıyla Ertaş'ın elinde sazı ile sahnede olduğu bir fotoğrafına yer verilmiştir.

Yeni Hitit 1 ders kitabındaki “Günlük Hayat” adlı 2. ünitenin 30. sayfasında Festival Programı adlı dinleme metninde bir festivalden ve bu festival programında sahneye çıkacak olan Mavi Bulut, Bay Rock, Gribal Enfeksiyon ve Tavla Turnuvası adlı rock gruplarının adı geçmektedir. “Rivayet Odur Ki” adlı 8. ünitenin 98. sayfasında Magazin Haberleri adlı bir dinleme metni yer almıştır. Bu dinleme metninde Hülya Avşar, İbrahim Tatlıses ve Tarkan'ın biyografilerinin ve fotoğraflarının olduğu bir işaretleme etkinliğine yer verilmiştir.

Yedi İklim A1 ders kitabının 14. sayfasındaki “Okuyalım” ve “Eşleştirelim” kısımlarında rock müzik sanatçısı Kıracı'nın kısa biyografisine ve görseline yer verilmiştir. 25. sayfadaki dinleme metninde Türk müziği sanatçıları Hakan Altun'un ve Seda Üren'in isimlerine yer verilmiştir. Hakan Altun'un seslendirdiği “Güle Güle Sana” adlı şarkıda geçen kalıp sözlerin işaretlenmesi istenmiştir. 37. sayfadaki “Dinleyelim, Söyleyelim” kısmında Barış Manço'nun ismine ve onun şarkısı “Nane Limon Kabuğu”na yer verilmiştir. 66. sayfadaki “Bakalım, İnceleyelim” kısmında yer alan kâğıt paraların üzerinde, Türk müziğinde önemli bir yeri olan Buhurizâde Mustafa İtrî'nin ve Türk mimarisinde önemli eserleri bulunan

Mimar Kemaleddin'in görsellerine yer verilmiştir. 70. sayfadaki “Dinleyelim, Eşleştirelim” kısmında Türk halk ozanı Âşık Veysel’in ve pop müzik sanatçısı Tarkan’ın ismi geçmektedir. Âşık Veysel’in “Uzun İnce Bir Yoldayım” adlı eseri verilmiştir. 70. sayfadaki “Okuyalım, Tamamlayalım” kısmında yer alan boşluk doldurma etkinliğinde Türk pop müzik sanatçısı Sezen Aksu’nun ismi geçmektedir. Kitabın 171. sayfasındaki “Dinleyelim, Tamamlayalım” kısmında Barış Manço’ya ait bir görsele ve onun “Bugün Bayram” adlı şarkısına yer verilmiştir. 168. Sayfadaki “Serbest Okuma” kısmında Barış Manço’nun biyografisi ve bir fotoğrafı verilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabınının 11. sayfasında Mozart’ın görseline yer verilmiştir. “Benim adım Mozart. Ben Avusturyalıyım.” gibi bilgiler verilmiştir. Yer verilen ünlülerin milletlerine odaklanılmış, hangi alanda başarılı olarak ünlü oldukları belirtilmemiştir.

Sinema ve Tiyatro Sanatçıları

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 ders kitabınının 55. sayfasında dinleme temel becerisini geliştirmeye yönelik oluşturulmuş etkinlikte “Jim Carrey, Nicholas Cage, Julia Roberts, Walt Disney” gibi ünlü kişilerin ünlü olmadan önceki yaptıkları iş hakkında bilgi verilmiştir. Kitabın 88. sayfasında öğrencilerin konuşma temel becerisini geliştirmeye yönelik olarak “Sizin “en”leriniz neler? Tartışalım.” biçiminde bir soru yöneltilmiş ve “En yakışıklı aktör Brad Pitt” örneği verilmiştir.

Yedi İklim ders kitabınının 32. sayfasındaki “Dinleyelim” kısmında “Devlerin Aşkı” filmiyle ilgili kısa bir tanıtım yazısına, başrol oyuncularını Türkan Şoray ve Kadir İnanır’ın görseline yer verilmiştir. 57. sayfadaki “Cümleleri Tamamlayalım” kısmında filmin başrol oyuncularını Türkan Şoray ve Kadir İnanır’ın filmdeki sahnelerinden derlenen birçok fotoğrafa yer verilmiştir. 59. sayfadaki “Okuyalım, Yazalım” kısmında “Neşeli Günler” adlı filmin konusuyla ilgili bir metin, oyuncu kadrosundaki ünlü oyuncuların isimleri ve filmin afişi verilmektedir: Münir Özkul, Adile Naşit, Şener Şen, Ayşen Gruda, Ahmet Sezerel, Oya Aydoğan, Ahmet Arman, Feridun Şavlı, İhsan Yüce, Mürüvvet Sim, Ali Sururi bu sanatçılardan bazılarıdır. 60. sayfadaki “Okuyalım, Cevaplayalım” kısmında “Av Mevsimi” filmiyle ilgili bir metin ve filmin afişi verilmektedir. Metinde Şener Şen ve Cem Yılmaz’ın isimleri geçmektedir. Afişte ise filmin başrol oyuncularını Şener Şen, Cem Yılmaz, Çetin Tekindor, Okan Yalabık ve Melisa Sözen görülmektedir. 126. sayfadaki “Okuyalım” kısmında Cem Yılmaz, Kemal Sunal, Ata Demirel, Zeki Alasya gibi ünlü komedyenlerin biyografileri ve resimleri verilmiştir. Bu metinde ve “İşaretleyelim” kısmında oyuncu Metin Akpınar’ın adı geçmektedir. 127. sayfadaki “Serbest Okuma” kısmında meddahlığı anlatan metinde Erol Günaydın, Cem Yılmaz ve Ata Demirel’in adı geçmektedir. Erol Günaydın ve Cem Yılmaz’ın birer resmine yer verilmiştir. 139. sayfadaki “Okuyalım, Eşleştirelim” kısmında yer alan program tanıtımlarında yönetmen Ertem Eğilmez’in adı geçmekte, Görsellerde ise Münir Özkul, Ergin Orbey, Adile Naşit, Ahmet Arıman bulunmaktadır.

Yedi İklim A1 ders kitabınının 119. sayfasındaki “Tamamlayalım” kısmında Fetih 1453 filminin afişinde yer alan başrol oyuncusu Devrim Evin’e, Düğün Dernek filminin afişinde ise

Ahmet Kural, Murat Cemcir, Rasim Öztekin, Devrim Yakut, Şinasi Yurtsever, Barış Yıldız, İnan Ulaş Torun ve Jelena Bozıç gibi oyunculara yer verilmiştir.

Gazi Tömer A2 ders kitabının 3. ünitesinin 55. sayfasında yer alan dinleme bölümünde öğrencilerden boşlukları dinledikleri metne göre doldurmaları istenmiştir. Metinde, “..... Yıldız Kenter’in bir oyunu vardır.”, “..... Yıldız Kenter sahneye çıktı.” ve “Yıldız Kenter ..... bir oyun ..... başladı.” ifadeleri bulunmaktadır. Yıldız Kenter ile ilgili bir görsel yer verilmemiştir. Kitabın 4. ünitesinin 64. sayfasında yer alan yazma etkinliğinde örnek bir özgeçmiş oluşturulmuştur. Öğrencilerden örneği inceleyip daha sonra kendi öz geçmişlerini hazırlamaları istenmiştir. Metni desteklemek amacıyla bir görsel yer verilmiştir. Kullanılan görsel, İsrail asıllı Amerikalı oyuncu Natalie Portman’a aittir. Metinde, ünlü oyuncu ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Kitabın 4. ünitesinin 63. sayfasında film türleri ve film afişlerinin eşleştirilmesine dayalı bir etkinlik oluşturulmuştur. Fetih 1453 filminin afişinde filmin başrol oyuncusu Devrim Evin’in, Eyvah Eyvah filminin afişinde Ata Demirel ve Demet Akbağ’ın, Kabadayı filminin afişinde Şener Şen, Kenan İmirzalıoğlu, Aslı Tandoğan ve İsmail Hacıoğlu’nun, Aşk Tesadüfleri Sever filminin afişinde Mehmet Günsur ve Belçim Bilgin’in, Konak filminin afişinde Kerem Fırtına, Sevil Uyar, Paşhan Yılmazel, Almeda Abazi, Ogün Kaptanoğlu, Öykü Akay ve Damla Debre’nin, Harry Potter filminin afişinde Daniel Radcliffe, Emma Watson ve Rupert Grint’in fotoğrafları bulunmaktadır. Kitapta ünlü oyuncular ile ilgili bir bilgi verilmemiştir.

Yeni Hitit 1 ders kitabının 31. sayfasında televizyon kanallarının yayın akışlarının bulunduğu bir görsel yer verilmiştir. Bu görselde, Kemal Sunal ve Şener Şen’in fotoğrafının yer aldığı Tosun Paşa filminin reklamı; Bilge Bingül, Ruhi Sarı, Yeliz Doğramacılar, Nihan Akkuş’un fotoğraflarının yer aldığı Alanya Almanya dizisinin reklamı; Perran Kutman ve Altan Gördüm’ün fotoğraflarının yer aldığı Hayat bilgisi dizisi reklamı ve Türkan Şoray’ın fotoğrafının yer aldığı Günah filminin reklamına yer verilmiştir. 47. sayfada tiyatro oyuncusu olan Yıldız Kenter’in otobiyografisinin yer aldığı bir metne yer verilmiştir. Bu metinde Yıldız Kenter tiyatroya nasıl adım attığını anlatıp, aldığı sinema ve tiyatro ödülleri hakkında bahsetmiş ve tiyatroya duyduğu ilgiyi şu sözlerle ifade etmiştir. 78. sayfada Julia Roberts ve Patrick Berlin’in baş rol aldığı bir filmin özetine yer verilmiştir. “Yolculuk” adlı 12. ünitenin 167. sayfasında Çetin Tekindor, Fikret Kuşkan, Şerif Sezer ve Özge Özberk’in fotoğraflarının da yer aldığı Babam ve Oğlum filminin konusuna yer verilmiştir. Yine aynı sayfanın alt bölümünde Vizonte ve Balalayka filmlerinin sadece görsel olarak afişlerine yer verilerek herhangi bir bilgi ya da açıklama yapılmamıştır. Görsellerde Yılmaz Erdoğan, Tuğba Ünsal, Demet Akbağ, Cem Davran, Uğur Yücel, Yekaterina Redrikova adlı oyuncuların fotoğrafları bulunmaktadır. 98. sayfada yer alan bir metinde Cem Yılmaz’ın biyografisine ve fotoğrafının yer aldığı bir alıştırmaya yer verilmiştir. “Günlük Hayat” adlı 2. ünitenin 31. sayfasında televizyon kanallarının yayın akışlarının bulunduğu bir görsel yer verilmiştir. Bu görselde, Beyazıt Öztürk’ün adı geçmektedir.

Sonuç ve Öneriler

İncelenen ders kitaplarında, Türk ve Dünya tarihi için önemli kişiler, sinema ve tiyatro sanatçıları, müzisyenler, şair ve yazarlar, sporcuların yer aldığı görülmektedir. Bazı kitaplarda verilen tanınmış kişinin görseli ile adı uyumsuzdur. Hacı Bayram Veli’nin

AKADEMİKBAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 72 Mart - Nisan 2019

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN: 1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk

Dünyası Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat –

KIRGIZİSTAN <http://www.akademikbakis.org>

anlatıldığı kısımda Hacı Bektaş Veli'ye ait heykelin görselinin verilmesi, yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinde yanlış öğrenmelere sebebiyet verecektir. Kitapların bu bakımdan özenle hazırlanmış olması gerekir. Ders kitaplarında özellikle Nasrettin Hoca gibi efsanevi kişiliklerin çizimlerinde birbirinden farklı görsellere yer verilmiştir. Tanınmış kişilerin resimlerine yer verilirken, çizilen resimlerin estetik olmasına ve halkın hafızasındaki görüntüye uygun olmasına dikkat edilmelidir.

İncelenen bazı ders kitaplarında yer alan ünlülerin hangi alanlarda başarılı oldukları yazılmamıştır. Bazı kitaplarda da ünlülerin adı yer almamakta, sadece görselleri verilmekle yetinilmektedir. Dil öğretmenin kültürü de öğretmek olduğu gerçeği gözardı edilmeden, yabancılara Türkçe öğretmek için hazırlanan ders kitaplarında Türk kültürünü temsil eden sanatçılara, Türk bilim insanlarına ve Mustafa Kemâl Atatürk'e ilişkin bilgiler verilmeli ve bu bilgiler görsellerle desteklenmelidir.

Ünlü sporcular tanıtılırken, Türk toplumunda ve dünyada futbol, basketbol, tenis vb. halkın daha çok ilgilendiği spor alanlarında tanınan kişilere yer verilmesi uygun olacaktır. Örneğin sporcuların tanıtımında verilen Tekvandocu Servet Tazegül isminin yanında daha fazla ilgi çeken sporların tanınmış isimlerine yer verilmesi önerilebilir. Öğretilen yabancı dilin milleti için önemli olan ünlü kişiler yanında, dünyaca ünlü, öğrencilerin o ülkeye gelmeden tanımış, en azından ismini duymuş olabileceği kişilere yer verilmesi dikkat çekici olabilir. Böylelikle bir yabancı dili öğrenmek için yeni bir ülkeye gelen öğrenci, kendini kısmen daha az yabancı ve daha rahat hissedecektir. Bir sürü yeni bilgi ile karşılaşan öğrenci, kısmen de olsa tanıdığı, bildiği insanlarla ders kitaplarında karşılaşınca mutlu olacaktır. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında, çoğu tanınmış Türk isimler olmak üzere mümkün olduğu kadar farklı uluslardan tanınmış kişilere de yer verilmesi uygun olacaktır.

KAYNAKÇA

Barın, E. (2004). “Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler” *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 1, s.19-30.

Erdal, G. ve Erdal, K. (2017). “Çocuk Kitaplarında Nasrettin Hoca Tipleme ve Bilinçaltı Mesaj”, *Akademik Bakış*, Sayı 62, s. 88 – 97.

Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe A1, A2, Kalkan Matbaası, Ankara, 2014.

Gün, M., Akakaya, A., Kara, Ö. T. (2014). “Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Türkçe Öğretim Merkezlerinde Görev Yapan Öğretim Elemanları Açısından Değerlendirilmesi”, *Turkish Studies- Volume 9/6 Spring*, p.1-16.

Güzel, A., Barın, E. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*, Akçağ Yayınları, Ankara.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, Seviye A1, A2 Kültür Sanat Basımevi, İstanbul, 2013.

MEB, (2012). Diller için Avrupa ortak başvuru metni öğrenme - öğretme - değerlendirme 12.05.2018 tarihinde http://abdigm.meb.gov.tr/eski_site/uaorgutler/AK/cefr_Turkce.pdf adresinden alındı.

Şentürk, Ü. (2007). “Popüler Bir Kültür Örneği Olarak Futbol”, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 31, N. 1, s. 25-41.

Tok, M. (2013). “Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Yazma Çalışmalarının Değerlendirilmesi” *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Kış (6/1), s.249-279.

Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı, Seviye A1, Yunus Emre Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2015.

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, A1A2 Temel Düzey, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2014.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınevi, Ankara.